

Facit till ÖVNING TILL DE LATINSKA VERBEN

av Eva Tidner, 2008

CED- / CESS- gå, skrida, träda, komma, vika (**cedo, cessi, cessus, cedere 3.**)

PROCESS	PROCESSION	ACCESSOARER
förlopp ("framåtskridande")	högtidligt tåg ("framskridande")	tillhör ("tillkommande")
SUCCESSION	ANTECEDENTIA	PROCEED
/tron/följd ("efterträdande")	/en persons/ föregående /liv/	eng. "framskrida"
EXCEED	EXCESS	CONCEDE
eng. överskrida, överträffa ("gå ut från")	överdrift, utsvävning ("gång ut från")	eng. medge, gå med på
SUCCEED	SUCCESS	CONCESSION
lyckas eng. ("gå upp underifrån")	eng. framgång	eng. medgivande
RECEDE	RECESS/ION/	ACCESS
eng. gå tillbaka, dra sig tillbaka	eng. tillbakadragande, tillbakagång	eng. tillträde

DUC- / DUCT- leda, föra (**duco, duxi, ductus, ducere 3.**)

AKVEDUKT	VIADUKT	PRODUCERA
vattenledning	"vägledning"	framleda, framföra
INTRODUCERA	REDUCERA	TRADUCTION
föra in, presentera	minska, föra tillbaka	franska/spanska/italienska: översättning ("överföring")
SEDUCE	EDUCATION	CONDUCT
eng. förföra ("isärföra")	eng. uppfostran, utbildning ("utledning")	eng. uppförande ("sammanförande")

FER- / LAT- leda, föra (**fero, tuli, latus, ferre**)

REFERERA, RELATERA	TRANSFERERA	KONFERERA
återberätta ("bära tillbaka" / två möjligheter/	föra över	samtala ("sammanföra")
KOLLATIONERA	FERTIL	SUPERLATIV
jämföra, sammanföra	bördig	3:e komparationsgraden ("överbärande")
ELATED eng. upprymd, förtjust ("utburen")		
PREFER	SUFFER	TRANSLATE
eng. föredra ("förebära")	eng. uthärda ("bära under")	eng. översätta ("överbära")
DIFFERENT	DIFFERENCE	LUCIFER
eng. olika ("isärbärande")	eng. olikhet	"Ljusbärare"

-GRAD- / -GRED- / -GRESS- gå (in- /m.fl. prefix/ **-gredior, -gressus sum, -gredi 3**)

INGRESS	INGREDIENS	PROGRESSIV
inledning ("ingång")	beståndsdel ("ingående")	framstegsvänlig mm. ("framåtgående")
AGGRESSION, -GRESSIV	CONGRESS	REGRESSION
angrepp ("motgående")	sammankomst	tillbakagång

IT- gå (**eo, ii itus, ire**)

EXIT	TRANSIT	TRANSIENT
eng. utgång	övergång	eng. övergående
COITUS	INITIALER	INITIATIV
samlag ("sammangående")	begynnelsebokstäver	ingång, första steget ("ingående")
PRETERITUM	INTROITUS	PERISH
tid som gått förbi /tempus/	ingångspsalm	eng. gå under, omkomma, dö

MITT- / MISS- skicka, släppa (**mitto, misi, missus, mittere 3.**)

REMITTERA	REMISS	PERMITTERA
skicka vidare, på nytt, en gång till, ("återskicka")	skickning en gång till, ("återskickning")	tillåta, ("släppa igenom")
PERMISSION	MISSION	EMISSION
tillåtelse /till ledighet/, ("genomsläppning ")	sändande	utsläppning, utskickande
MISSIL	PERMIT	DISMISS
kastvapen	eng. tillåta, släppa till el. igenom /två möjligheter/	eng. skicka isär, bort
SUBMIT	INTERMISSION	PROMISE
eng. ge efter, släppa efter	eng. paus, ("mellansläppning ")	eng. lova, ("släppa fram")
TRANSMIT, -MISSION	COMMIT	OMIT
eng. översända / översändning	eng. begå	eng. utelämna, underlåta ("motlägga")

MOV- / MOT- röra, flytta (**moveo, movi, motus, movere 2.**)

MOTOR	MOTION	PROMOVERA
"rörare"	rörelse	framflytta
MOTIV	EMOTION	MOVE
drivkraft/till att utföra en handling/	eng. känsla	eng. flytta, röra sig
REMOVE	REMOTE	
eng. flytta bort ("flytta tillbaka")	eng. avlägsen ("undanflyttad")	

PELL- / PULS- driva, slå, stöta (**pello, pepuli, pulsus, pellere 3.**)

REPELLERA	PROPELLER	PULS
slå tillbaka	"framdrivare"	stöt, slag
IMPULS	COMPEL	COMPULSION
ingivelse, eggelse ("instöt, inslag")	eng. tvinga ("driva samman")	eng. tvång
COMPULSORY	REPULSIVE	REPELLENT
eng. tvingande, obligatorisk	eng. motbjudande ("tillbakastötande")	eng. medel mot t.ex. mygg /mosquito/ ("tillbakastötande")

PON- / POSIT- sätta, ställa, lägga (**pono, posui, positus, ponere 3.**)

KOMPONERA	EXPONERA	OPPONERA
sammanställa	utställa, utsätta	motsätta /sig/
DEPONERA	DISPONERA	TRANSPONERA
lämna i förvar ("nedlägga")	ordna förfoga över ("isärlägga")	överflytta
IMPONERA	PROPOSITION	POSITION
göra intryck ("pålägga")	förslag ("framläggande")	ställning

PORT- / PORTAT bära, föra (**porto, portavi, portatus, portare 1.**)

EXPORTERA	IMPORT	DEPORTERA
utföra /varor/	införsel /av varor/	förvisa, ("bortföra")
RAPPORTERA	APPORT	TRANSPORTERA
berätta ("återbära")	hämta ("frambära")	överflytta, överföra
IMPORTANT	PORTER	REPORTER
eng. viktig	eng. bärare	eng./sv. återberättare ("återbärare")

-SPIC/I/- / SPECT- se, skåda (**in- /m. fl.prefix -spicio,-spexi,-spectus, -spicere 3.**)

SPEKTAKEL	SPEKTRUM	INSPEKTERA
skådespel	ljusets brytning	noggrant beskåda
INSPICIENT	PROSPEKT	RESPEKT
teknisk granskare /av teaterpjäs etc.	utsikt, broschyr ("framsyn")	vördnad ("tillbakasyn")
ASPEKT	INTROSPEKTION	CONSPICUOUS
utblick, åsikt, ("tillsikt")	inåtseende, självgranskning	eng. iögonfallande, spektakulär
SUSPECT	SUSPICIOUS	
eng. misstänka, misstänkt ("se under")	eng. misstänksam, ("underseende")	

TRAH- / TRACT- draga (**traho, traxi, tractus, trahere 3.**)

ATTRAKTIV	KONTRAKTION	DISTAHERA
tilldragande	sammandragning	störa, förströ ("särdraga /någons uppmärksamhet/")
EXTRAKT	KONTRAKT	SUBTRAHERA
utdrag	avtal ("sammandrag")	dra ifrån ("undandraga")
DISTRÄ	TRAKTOR	ABSTRAKT
förströdd, ("isärdragen") från franskan	dragare	"bortdragen" (från världen)

VEN- / VENT- komma (**venio, veni, ventus, venire 4.**)

ADVENT	KONVENT	SUBVENTION
ankomst	sammankomst	undsättning, understöd, ("kommande under")
INTERVENERA	EVENTUELLT	EVENT
ingripa, komma emellan	händelsevis ("utkommande")	eng. händelse
ADVENTURE	CONVENIENT	CONVENT
eng. äventyr	eng. passande, ("som går ihop")	eng. kloster

VERT- / VERS- vända (**verto, verti, versus 3.**)

KONVERTERA	INVERTERA	REVERSE REVERT
vända, byta religion	vända upp och ned på matematiskt bråk	eng. motsatt riktning ("återvända")
VERS	VERSUS (VS)	SUBVERSIVE
del av sång som körer sjöng vända mot varandra, ("vändning")	eng. mot (t.ex. mellan parterna i en rättegång)	eng. samhällsomstörtande, ("undervändande")
PERVERS	TRANSVERSAL	ADVERTISE
förvänd, bakvänd, tokig ("genomvänd")	linje som korsar en grupp andra linjer ("övervändande")	eng. upplysa, annonsera ("vända /sig/ till")
DIVERSE	DIVERT	DIVERSION
varjehanda, åtskilliga	eng. avleda, vända åt sidan	eng. avledande, förströelse
INTROVERT	EXTROVERT	OBVERSE
inåtvänd	utåtvänd	eng. vänd mot, motvänd t.ex. ett mynts framsida

VID- / VIS- se (**video, vidi, visus, videre 2.**)

VISION	VISUELLT	VIDIMERA
syn	syn- (minne)	underteckna, ("syna")
VISUM	REVIDERA	REVISOR
något sett, ("sedd, granskad handling")	återgranska, se igenom	person som granskar/ ser igenom
VISIBLE	EVIDENT	EVIDENCE
eng. synlig	eng. tydlig	eng. bevis
PROVIDE	PROVIDENCE	SUPERVISE
eng. förse	eng. försynen	eng. överse, övervaka

VIV- / VICT- leva (**vivo, vixi, victus, vivere 3.**)

VIVO	SURVIVE	REVIVAL
jag lever	eng. överleva	eng. återupplivande
VIVID	VICTUALS (uttalas: <i>vittlʒ</i>)	
eng. livlig	eng. livsmedel	

Fyll i ett av följande lånord i luckorna och översätt då det behövs:

(**E** = engelska)

dicere säga:

dikt diktera diktamen diktator diktatur **E** contradict predictable

Demokrati i motsats till diktatur, styrd av en diktator/
diktera vad som ska göras / en diktamen med svåra ord
E contradict every statement / not predictable summer weather

Fortsätt på samma sätt med följande lånord och uttryck:

regere styra, rikta:

rektor regent regera dirigent direktiv direktör direktion erigera erektion
E director direction

landets regent /skolans rektor /orkesterns dirigent /firmans direktör / följa
direktiven / korrigera felen / läsa korrektur / ta Viagra för erektion /
E correct the mistakes / a film director

legere läsa, plocka:

lektor lektion lektyr legend kollektiv selektiv negligera /
E diligent lecture neglect collect collector eligible elect election

läsa helgonlegender som uppbygglig lektyr, förlagets lektörer / Lektorn höll en
lektion i skolan. / rusta upp kollektivtrafiken / selektivt understöd / totalt
negligera protesterna / to be eligible for an office / uppträda i negligé på
morgonen / **E** a president election / a diligent pupil / a bus collector / neglect
the warning

iacere, sammansättning -iicere: kasta

injicera projekt projektor adjektiv, subjekt, objekt injektion interjektion
konjektur, **E** abject/ion/ adject, reject, eject dejected object

projicera en bild på duken från en projektor / injicera ett vaccin / starta ett
stort projekt / lägga till några förstärkande adjektiv / Subjektet är underkastat
predikatets handling. / Med objekt menades föremål som var kastade mot
någon. / Ack, O, Oj. Aj är exempel på interjektioner. Oklara ställen texter, där
man bara kan gissa sig till vad som står blir konjekturer. / **E** press the button
to eject the tape / I object to that statement. / a king and his subjects /
to study subjects at school / to feel sorry and dejected / to reject the proposal
/ miserable and abject poverty

capere, sammansättning -cipere: ta

kapabel kapacitet acceptera recept reception **E** captive capture capacious
anticipate recipe receipt contraceptive contra + (con)ception receive conceive
perceive perceptible perception susceptible susceptible

vara intelligent och ha stor kapacitet / vara kapabel till mycket / recept på
goda kakor / få nyckeln i hotellreceptionen / **E** be taken captive in the war /
the capture of the prisoners / the need of a capacious bag for so many things
/ a recipe of some nice food / to buy, to pay and get a receipt / anticipate a
large future income / to take contraceptives against pregnancy, hardly
perceptible words / to be susceptible to kindness susceptive nature

facere, sammansättning -ficere: göra

faktor faktum facit deficit defekt affekt affektion effekt koefficient konfekt
konfektion **E** fact affection efficient sufficient effective

den mänskliga faktorn / säkra fakta / ha affektionsvärde / finna svaren i facit /
Ett deficit på 2000 kr i kassan är ett faktum. / råka i affekt / smaka gott med
konfekt / göra stark effekt på publiken / effektivt arbete / köpa
konfektionsvaror / koefficient är den siffra som "samverkar", dvs står
tillsammans med okända faktorer som x och y **E** The fact is that he is an
efficient worker. / an effective photo / not very good but sufficient

agere: driva, göra, handla

agera agent agenda akt aktiv aktivitet aktör aktris aktie reagera, reaktion
transaktion exakt **E** agent agency act action interaction actor actress

(re)agera snabbt, när det gäller / följa dagens agenda / bedriva
aktietransaktioner på börsen / Subjektet i en aktiv sats omvandlas till agent i
en passiv sats. / vara aktiv under lektionerna / ett drama i tre akter / ha
många fritidsaktiviteter / beundra stora aktriser (aktörer) / en häftig
kärnreaktion / en timme och tre minuter för att vara exakt / **E** find a partner for
interaction / a state agent / a travel agency / a film with good actors and much
action / caught in the very act

premere, sammansättning -primere: trycka, pressa

deprimerad komprimerad reprimand depression kompress/or/ press
E pressure express/ion impress/ion impressive oppression repress/ion
suppress/ion

känna sig deprimerad / lägga kompress på såret / en högst komprimerad
redogörelse / sätta press på eleverna / lida av en svår depression / utdela
reprimander till dem som felat / apparat för att sammanpressa gaser kallas
kompressor och för avfall kompressator / Expressionismens verk
kännetecknas av en häftig koloristisk uttryckskraft och Impressionismens av
verkan av det ögonblickliga intrycket. / åka med expresståg / **E** under hard
pressure / an impressive actress / make a deep impression on people /
express oneself clearly / expressions of happiness and joy / suppress a
rebellion / a suppression (indragning) of newspapers / a repression (bort-
trängning) of all the hardships under the enemy' s oppression during the war

vadere: gå

invadera invasion Vademecum **E** invade invasion vademecum evade evasive
(undvikande, kringgående) evasion

invadera landet / fiendens fruktansvärda invasion / använda Vademecum för
tandrengöring / **E** invade the city / the invasion of tourists summertime /
evade an attack from the boss / escape with an evasive answer / tax evasion
/ always remember to take your vademecum with you

Presens indikativ av verbet för 'gå' på några romanska språk:

Italienska: (andare)	Spanska: (ir, andar)	Franska: (aller)	Svensk översättning:
vado	voy	je vais	jag går
vai	vas	tu vas	du går
va (andiamo)	va vamos	il / elle va (nous allons)	han / hon går vi går
(andate)	vais	(vous allez)	ni går
vanno	van	ils / elles vont	de går